

Competentiegericht leren examineren

Tweede ronde, nieuwe kansen

De mbo examenstandaarden die De groene standaard heeft ontwikkeld voor de CKS zijn klaar voor gebruik. Meer over deze gezamenlijke examenstandaarden, en die andere, van Helicon Opleidingen.

De eerste ontwikkeling van de examenstandaarden voor de competentiegerichte kwalificatiestructuur (CKS), die startte in schooljaar 2005-2006, is afgesloten. Voor alle kwalificatieprofielen zijn examenstandaarden beschikbaar, in totaal 140. Ze staan alle in Livelink. Sets van inhoudelijke en toetstechnische beschrijvingen van proeven van bekwaamheid (pvb), bruikbaar voor groene mbo-examinering binnen de CKS experimenten.

Wim Grooters (projectleider De groene standaard) vertelt dat om hiertoe te komen eerst met alle betrokkenen, de aoc's voorop, een gezamenlijke visie werd ontwikkeld op examineren binnen de CKS. Bijzonder noemt Grooters het dat het in de stuurgroep De groene standaard niet alleen om producten gaat, maar juist om uitwisseling van visie en ideeën. "Dat raakt de kern van onderwijs en examinering voor het competentiegericht leren."

Dat vindt Grooters het mooie, dat ondanks de verschillen elf aoc's het gemeenschappelijke weten te vinden ten behoeve van een instrument als De groene standaard, met gezamenlijke standaarden.

Leverancier

Bij elke examenstandaard zoals die op Livelink staat, is met een cijfer (1, 2 of 3)

het ontwikkelingsstadium aangegeven. In fase 1 wordt er nog aan gewerkt door de (docent)ontwikkelaars, in 2c is hij bijvoorbeeld gecontroleerd door Cito. En een standaard met cijfer 3 is al aangepast aan KCE-criteria. In welke fase de standaard zich ook bevindt, bruikbaar is het, zegt Grooters. "Voor de meeste geldt dat nu de kwaliteitsslag nog moet worden gemaakt naar een KCE-erkend examenproduct. De planning met KCE* is dat zij tussen nu en april-mei alle examenstandaarden beoordelen."

Handig is dat de erkenning van de examenproducten met De groene standaard landelijk is geregeld. Aoc's hoeven over deze producten niet zelf verantwoording af te leggen aan KCE. Dit kon de stuurgroep De groene standaard voor elkaar krijgen vanwege haar bijzondere status van aspirant leverancier. Uitzonderlijk in opleidingsland. Grooters vertelt dat het de bedoeling is dat De groene standaard zich in 2007 voorbereidt op de status van leverancier van examenproducten. Dat vergemakkelijkt de verdere ontwikkeling van de producten, de positie ten opzichte van KCE als controleur en het gebruik door scholen.

Met De groene standaard zijn KCE standaard 4 en 5 afgedekt. Daarin wijkt hij af van het bredere project Phoenix, waarin Helicon Opleidingen zich richt op alle acht KCE standaarden. "Er zijn wel uitwisselingen geweest," zegt Grooters, "ongetwijfeld gebeurt dat in de toekomst meer. Het doel is kwaliteit in examinering, en dat streven we allemaal na."

Samenwerking

Grooters vertelt dat hij als projectleider momenteel bijna fulltime met De

groene standaard bezig is. "Er zijn zoveel betrokkenen. Want al zijn de standaarden klaar voor gebruik, ze zijn nog niet uitontwikkeld." Het samenwerkingsverband dat werkt aan de examenstandaarden bestaat uit elf aoc's en Ae-quot. Er is onder andere inbreng van bedrijven en brancheverenigingen, van KCE, en van co-project het Groene LAB. Cito heeft de examenstandaarden op kwaliteit beoordeeld en feedback gegeven. Zij en partijen als de praktijkcentra, AOC Raad en LNV zijn daarnaast 'brede' toehoorders van de stuurgroep.

Praktijk

"We laten ons leiden door het bedrijfsleven, zoals de eerste KCE standaard* beschrijft. Voor het opstellen van de examenstandaarden zijn diverse bedrijven per branche bezocht en bevraagd over de essentie van het beroep. Wat zijn de kritische elementen in het beheersen van een beroep?" Het contact met de branches verliep en verloopt volgens Grooters heel pragmatisch en is mede afhankelijk van de organisatie van de branche. "Ze hebben met de totstandkoming meegelopen op uiteenlopende momenten."

Het is hoe dan ook de bedoeling dat elke brancheorganisatie 'haar' examenstandaarden erkent. De vereniging bloemen-detailhandel (VBW) bijvoorbeeld heeft dit als een van de eerste al gedaan. Secretaris arbeidsmarkt René van Aalderen vertelt dat de door De groene standaard reeds ontwikkelde 'bloem'-standaarden aan de VBW werden voorgelegd. De VBW liet ze beoordelen door twee bloemisten met kennis van het onderwijs. Op hun suggestie is de formulering op sommige punten iets aangescherpt. →

Projectleider Wim Grooters is trots dat elf aoc's voor dit instrument het gemeenschappelijke wisten te vinden

“Daarbij ging het om kleine zaken, ten behoeve van een herkenbaar beroepsprofiel. Daarna kon ons VBW taakgebied Onderwijs er zijn officiële goedkeuring aan geven.”

In andere sectoren, zoals paraveterinair, moeten de examenstandaarden nog worden gevalideerd door het bedrijfsleven.

Wat paraveterinair betreft: Op het Wellantcollege Dordrecht worden de drie nieuwe standaarden voor deze richting gebruikt sinds mei 2006, sinds ze be-

Wat vindt Wim Grooters van dit punt? “Je moet ergens beginnen, pas als er iets is kun je het gaan implementeren. Juist daartoe is het samenwerkingsverband De groene standaard net het project Proeven in de Praktijk gestart. Doel is ondersteuning van de invoering. Met landelijke werkgroepen van docenten en vertegenwoordigers uit de branche wordt binnen een sector gekeken: hoe kunnen we de examenstandaarden effectief en efficiënt implementeren. Haalbaar voor scholen en bedrijfsleven.”

Examinering onlangs aangaf dat het samenwerkingsverband de examenstandaarden aan alle aoc's aanbiedt. Daarnaast wordt bij het doorontwikkelen van de examenstandaarden naar de komende versie van de CKS, het zogenaamde Colo-SHL format, ook de inhoudelijke voorsprong op dit terrein van Helicon Opleidingen gebruikt. “Ik verwacht dat de examenstandaarden onder het nieuwe format niet drastisch zullen veranderen; het beroep verandert niet, examineren voor dat beroep dus ook niet.”

Over dit format zegt Theo Koolen (CvB Helicon): “De Proeven die wij uiterlijk 1 mei klaar en gekeurd willen hebben, richten zich inderdaad allemaal op dit nieuwe format. De groene standaard en Phoenix zullen op actiepunt 1 samen afstemmen per competentie, over de criteria en normen. Dat betekent niet dat er straks één uniforme Proeve ligt. Al is het eindniveau hetzelfde; de filosofie en de aanpak van de twee standaarden verschilt.”

Over actiepunt 4 van het actieplan examinering, een betere werkrelatie tussen aoc's en KCE, zegt Wim Grooters tot slot: “Voor KCE is de beoordeling van competentiegericht leren-producten ook nieuw.” Ligt het toezichtkader voor de afzonderlijke aoc's soms lastiger; als samenwerkingsverband heeft De groene standaard volgens hem een goede relatie met KCE.

* De acht standaarden waarop KCE de examens bij een school beoordeelt en de uitleg van enkele begrippen vindt u in de rubriek Lezersservice.

Zie op www.groenkennisnet.nl bij Leren: De groene standaard □

‘Handig is dat de erkenning van de examenproducten met De groene standaard landelijk is geregeld. Aoc’s hoeven over deze producten niet zelf verantwoording af te leggen aan KCE.’

schikbaar zijn. Inmiddels zijn er nu vijftien examens afgenomen (één leerling gezakt) en docent en beoordelaar Yolande Paling kan alleen maar positief zijn over de examenstandaarden: school, leerlingen en dierenartsenpraktijken zijn er zeer content mee. “Wij zien de leerlingen enorm groeien door competentiegericht leren met de pvb's als afsluiting, en de dierenartsen zien op hun praktijk wat de leerlingen moeten kunnen en óf ze dat kunnen.”

Draagvlak

Frank Ruiter, docent Dynamic design (AOC Oost) vertelt dat ze in Enschede de examenstandaarden gebruiken als uitgangspunt van de opleiding. Hij heeft als advies aan de leiding van scholen om veel meer aandacht te geven aan de mensen, aan het creëren van draagvlak bij docenten, in plaats van vooral aan het onderwijsconcept zelf. Want door gebrek hieraan ziet hij in de praktijk toch wel grote verschillen tussen de bereidheid van docenten om competentiegericht leren en werken vanuit de nieuwe pvb's op te pakken.

Dat wil volgens Grooters niet zeggen dat De groene standaard een instrument is dat je topdown oplegt. Integendeel. “Het is aan de aoc's zelf om de producten binnen de scholen te laten landen. Ze kunnen die gebruiken. Op een manier die past bij de school. De implementatie moet mogen variëren. Scholen nemen de ruimte, kiezen hun eigen tempo, hun eigen nieuwe leren en een eigen profilering naar hun eigen achterban. De omslag naar andere manieren van onderwijzen is een proces van jaren.”

Actieplan

Hoe zit het met De groene standaard en het actieplan Examinering, dat recent werd opgesteld door en voor het gezamenlijke groene mbo? Met de vijf actiepunten uit het plan willen de aoc's voor augustus 2008 immers de kwaliteit van de examinering in het mbo verbeterd hebben. Actiepunt 1 is een gezamenlijke examenstandaard voor het groene domein, die wordt geaccepteerd door KCE. Wim Grooters weet dat De groene standaard in de stuurgroep van het actieplan